

SAMENLEVINGSOPBOUW

netwerk
tegen armoede

Service de lutte contre la pauvreté,
la précarité et l'exclusion sociale

Steunpunt tot bestrijding van armoede,
bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

Dienst zur Bekämpfung von Armut, prekären
Lebensumständen und sozialer Ausgrenzung

Bijdrage aan de armoedetoets in verband met de optimalisatie van sociale openbaredienstverplichtingen in het kader van de uitrol van de digitale meter

Samenlevingsopbouw¹, Netwerk tegen Armoede², en Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting³

Inleiding

In 2019 werd een traject gestart om de sociale openbare dienstverplichtingen (SODV's) aan te passen aan de nieuwe realiteit van de digitale meters. Verschillende stakeholders zoals o.a. het Netwerk tegen Armoede, Samenlevingsopbouw vzw, het interfederaal Steunpunt tot bestrijding van armoede, het kabinet van de Vlaamse minister van energie, de VVSG, de VREG, FEBEG, het VEKA, en Fluvius zijn in dit traject vertegenwoordigd.

Naast dit intensieve traject werd nog een armoedetoets georganiseerd om de verschillende voorstellen, die uit dit traject voortvloeiden, bij mensen in (energie)armoede af te toetsen. Deze toetsing gebeurde tijdens een vergadering in 'De Ruimtevaart' (vereniging waar armen het woord nemen van het Netwerk tegen Armoede te Leuven) en tijdens vier projectvergaderingen van het

¹ Het Netwerk tegen Armoede is het netwerk van 58 verenigingen, waar mensen in armoede het woord nemen, in Vlaanderen en Brussel. Voor meer info: <http://netwerktegenarmoede.be/standpunt-dossier/wonen-water-en-energie>

² Samenlevingsopbouw ondersteunt mensen in maatschappelijk kwetsbare posities in hun strijd voor een menswaardig bestaan zonder uitsluiting en achterstelling. Via opbouwwerkprojecten wordt gewerkt aan de toegang tot grondrechten - zoals behoorlijke huisvesting, onderwijs, sociale zekerheid – en structurele beleidsveranderingen. ...

Voor meer info: Wat te doen aan energiearmoede? Inspiratiebrochure praktijk en beleid:

http://www.samenlevingsopbouw-antwerpenprovincie.be/nl/uploads/inspiratiebrochure_energiearmoede_web.pdf

³ Het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting is een interfederale publieke instelling die de uitoefening van rechten in armoedesituaties evalueert op basis van dialoogprocessen met diverse actoren, analyse van rechtspraak, en (kwantitatieve en kwalitatieve) onderzoeksgegevens.

project Energie & Armoede van Samenlevingsopbouw. De commentaren en inzichten uit deze bijeenkomsten werden verder verwerkt in voorliggende nota door Samenlevingsopbouw, het Netwerk tegen Armoede en het Steunpunt tot bestrijding van armoede, Samenlevingsopbouw, waarbij ook eerdere analyses – in het bijzonder naar aanleiding van de armoedetoets i.v.m. de digitale meters in 2017⁴ – werden meegenomen.

Het lijkt ons bijzonder pertinent om terug te kijken op de bijdrage voor de armoedetoets van 2017 naar aanleiding van de invoering van digitale energiemeters. De commentaren die toen zijn gegeven, evenals de vragen die toen zijn gesteld, moeten uiteraard nog altijd in rekening worden gebracht. Bij die eerste armoedetoets, hebben we een bijdrage geschreven vanuit drie invalshoeken:

- welke zijn mogelijke effecten op de consumenten, en in het bijzonder consumenten in situaties van armoede en bestaansonzekerheid?
- welke zijn mogelijke effecten voor mensen met betalingsproblemen inzake hun energiefactuur?
- welke zijn mogelijke effecten voor mensen die weinig vertrouwd zijn met digitale instrumenten?

De digitale meters bieden kansen maar ook uitdagingen voor mensen in (energie)armoede. Verbruik zou beter gemonitord kunnen worden en er zou dus ook sneller kunnen ingegrepen worden wanneer men bijvoorbeeld onderverbruik of schuldopbouw vaststelt. Een mogelijk nadeel is dat verschillende functies vanop afstand kunnen worden ingeschakeld, waardoor kwetsbare klanten mogelijks in nog meer precaire situaties terecht komen. **Cruciaal is in ieder geval dat er geen afbreuk wordt gedaan aan de huidige beschermingsmaatregelen en dat ze worden aangepast om mensen in armoede nog beter te beschermen.**

Een vaak aangehaald argument pro digitale meters is dat verbruik zou kunnen worden teruggedrongen. Echter, al in een eerste armoedetoets op de digitale meters in 2017 gaven de drie armoedeorganisaties aan dat die baten voor mensen in armoede beperkt zouden zijn. Enerzijds wordt hun verbruik voornamelijk bepaald door externe factoren zoals woningkwaliteit en anderzijds springen mensen in armoede nu vaak al zeer bewust om met hun energieverbruik uit angst voor te hoge facturen. **In ieder geval moeten extra inspanningen geleverd worden door de overheid en de netbeheerders opdat de digitale meter ook voor mensen in armoede een energiebesparend effect zou kunnen genereren.**

In de eerste armoedetoets vroegen we eveneens dat er duidelijke regelgeving zou komen voor de communicatie tussen de distributienetbeheerder en de klant omdat fysieke handelingen wegvallen (zoals het plaatsen van een budgetmeter, het inschakelen van de 10 ampère, het afsluiten en aansluiten, ...). Het aan- of afsluiten van bepaalde functies in de digitale meter moet nog steeds gepaard gaan met persoonlijke communicatie en duidelijke informatie via diverse communicatiekanalen. Wij wensen verder te benadrukken dat de digitale kloof in België nog groot is. Er dient nog altijd ingezet te worden op informatie en diensten offline. Het is dus ook belangrijk dat er niet enkel naar websites en online platformen verwezen wordt, maar dat er telkens ook offline mogelijkheden blijven om informatie te bekomen en menselijk contact mogelijk blijft. **Verdere digitalisering wordt pas echt een kans als de gemaakte “winst” door die digitalisering, geïnvesteerd wordt in extra persoonlijke dienstverlening voor zij die er nood aan hebben.**

Voor we dieper ingaan op de belangrijkste hoofdstukken in het Energiebesluit willen we kort nog even stilstaan bij wat energiearmoede is. Al te vaak wordt de discussie over energiearmoede herleid

⁴ Netwerk tegen Armoede, Samenlevingsopbouw en het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting,

[Nota voor de armoedetoets op de Conceptnota ‘Digitale meters: Uitrol in Vlaanderen’](#), april 2017, bij [Armoedetoets ‘Digitale meters: uitrol in Vlaanderen’](#), 30 juni 2017.

tot betalingsproblemen en het vermijden van schuldopbouw. Energiearmoede is echter meer dan dat. Energiearmoede is het niet kunnen realiseren van een basisrecht en een basisbehoefte. Sommige gezinnen komen effectief in een schuldenpiraal terecht omdat ze aan die basisbehoefte willen voldoen. Andere gezinnen proberen om hun energiefactuur zo laag mogelijk te houden. Mensen dragen niet één, maar twee extra truien en verwarmen slechts één ruimte in de woning. Soms boeten mensen hard in op levenskwaliteit, om toch maar niet geconfronteerd te worden met onbetaalbare facturen. Mensen in slecht geïsoleerde woningen moeten vaak veel stoken om het een beetje warm te krijgen. Er wordt noodgedwongen bijverwarmd met energieverslindende en vaak gevaarlijke of ongezonde elektrische kacheltjes of gasbrandertjes. Aanpassingen aan de sociale openbare dienstverplichtingen behoren dan ook altijd deze realiteit mee in rekening te brengen. Ze dienen niet louter een oplossing te formuleren op een schuldenproblematiek. De SODV's zijn maar één instrument, naast andere, om energiearmoede te bestrijden. **Het recht op energie biedt hierbij het kader voor beleid en praktijk in de strijd tegen energiearmoede⁵.**

De elementen uit de eerste armoedetoets en uit de huidige armoedetoets (*ex ante* evaluatie) kunnen trouwens als basis dienen voor het evaluatierooster voor een *ex post* evaluatie na invoering van de veranderingen aan de SODV's. **We vragen om een dergelijke *ex post* evaluatie in te schrijven in de nieuwe regelgeving, na bijvoorbeeld maximum twee jaar na het in voege treden van het energiebesluit, met betrokkenheid van mensen in armoede en de andere actoren.**

In wat volgt, geven we een overzicht van de standpunten en aanbevelingen over de voorstellen van het VEKA i.v.m. SODV's. We volgen hierbij de structuur van het Energiebesluit die op haar beurt de weg volgt die mensen in (energie)armoede volgen wanneer ze met betalingsproblemen voor energieverbruik geconfronteerd worden.

Tekstinfo.

- De rode teksten zijn een korte weergave van de voorstellen van het VEKA. Deze voorstellen zijn geformuleerd door het VEKA na intensieve overleggen met verschillende partners (o.a. Fluvius, VREG, OCMW's, VVSG, Netwerk tegen Armoede, interfederaal Steunpunt tot bestrijding van armoede, Febeg, Samenlevingsopbouw ...)
- De zwarte teksten geven elementen van de bespreking weer.
- De groene teksten zijn de voorstellen vanuit het Netwerk tegen Armoede, het interfederaal Steunpunt tot bestrijding van armoede en Samenlevingsopbouw.

⁵ Voor de verschillende mensenrechtenverdragen waarin dit recht op energie aan bod komt, zie: Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting (2015). Publieke diensten en armoede. Een bijdrage aan politiek debat en politieke actie. Tweejaarlijks verslag 2014-2015. Brussel, http://www.armoedebestrijding.be/publications/verslag8/6_energieenwater.pdf.

Artikelsgewijze bespreking

Voorafgaand:

Term “budgetmeter” (of budgetmeterfunctie) vervangen door ‘digitale meter met voorafbetalingsfunctie’.

- Akkoord.

HOOFDSTUK I. Beschermingsmaatregelen bij wanbetaling ten opzichte van een leverancier

Met betrekking tot de energiefactuur

Vaak loopt het al mank bij de communicatie tussen kwetsbare klanten en leveranciers. Facturen zijn te ingewikkeld, de brieven die leveranciers uitsturen zijn moeilijk te begrijpen, de communicatie is onduidelijk en soms weinig transparant.

- Wij vragen aan medewerkers van energieleveranciers, die in direct contact staan met klanten, vorming aan te bieden zodat zij inzicht in de leefwereld van mensen in armoede verwerven.
- Communiceer helder en duidelijk en gebruik op de energiefactuur icoontjes en symbolen.
- We vragen dat alle leveranciers streven naar eenvormigheid van de factuur.
- Vermeld duidelijk de contactpersonen op alle communicatie.
- De mogelijkheid om een afbetalingsplan te vragen bij de leverancier dient expliciet vermeld te worden.
- Vermeld duidelijk op facturen, herinneringsbrieven en de ingebrekestelling waar mensen terecht kunnen in geval van betalingsmoeilijkheden.
- Vermeld de openstaande saldi op de factuur en de herinneringsbrief.

Artikel 5.1.1.

Eerste herinneringsbrief: termijn van 15 dagen blijft. De leveranciers stimuleren om klant te laten kiezen op welke datum de voorschotfactuur verstuurd wordt.

Soms is er bij klanten te weinig tijd tussen het ontvangen van de voorschotfactuur en het beschikken over voldoende geld om de factuur te betalen.

- Akkoord met het voorstel. Laat de klant kiezen op welke datum de voorschotfactuur verstuurd wordt.

Artikel 5.1.2.

Geen AANGETEKENDE ingebrekestelling meer.

Belangrijkste bezwaar is dat post verloren kan gaan waardoor de klant de ingebrekestelling niet ontvangt.

Ideeën vanuit de (project)vergaderingen:

Werken met een antwoordkaart. Dit is een brief waar aan de buitenkant een kaart met een postzegel zit. Als deze kaart niet teruggezonden wordt, dan probeert de leverancier deze persoon op een andere manier te bereiken. Als de klant niet thuis is, dan blijft de brief in de brievenbus zitten in plaats van dat deze wordt bijgehouden op het postkantoor.

De aangetekende zending behouden, maar werken met aangetekende zendingen voor publieke instellingen (RP). Deze zijn goedkoper, en mogen ook door iemand anders afgetekend worden. Aangezien energie een openbare dienstverlening is, zouden commerciële leveranciers de uitzondering kunnen krijgen om deze ook te gebruiken. De watermaatschappij mag dit ook doen.

- **Akkoord dat de ingebrekestelling niet meer aangetekend verzonden wordt. We stellen hierbij voor om, zoals Fluvius reeds doet, te werken met een meer opvallende envelop/'drager'. De voorgestelde verzendingswijzen bij bpost moeten getoetst worden.**

HOOFDSTUK II. Beschermingsmaatregelen bij opzegging van het leveringscontract door de leverancier.

Artikel 5.2.1.

DROP : 37 dagen i.p.v. 52 dagen tijd om andere commerciële leverancier te zoeken

Haalbare afbetalingsplannen zijn cruciaal en in het belang van de leverancier en de klant. Als we de sociale statistieken bekijken, zien we dat de gemiddelde duurtijd van een afbetalingsplan te kort is en het maandelijks afbetalingsbedrag te hoog tegenover de nota met 'Goede Praktijk' van de VREG.

- **Akkoord met de vermindering van 15 dagen in het dropscenario, tot een periode van 37 dagen.**
- **We vragen dat de 'Goede Praktijk bij afbetalingsplannen' van de VREG in aangepaste vorm wordt omgezet in regelgeving die afdwingbaar is.**

Artikel 5.2.2.

DROP : binnen de 45 dagen i.p.v. 60 dagen naar de netbeheerder (geen andere commerciële leverancier gevonden).

- **Akkoord met de vermindering van 15 dagen in het dropscenario, tot een periode van 45 dagen. Tegelijk pleiten we ervoor dat de klant een half jaar beleverd wordt door de netbeheerder aan een verlaagd tarief zowel voor elektriciteit als voor aardgas (zie verder).**
- **Heldere communicatie naar (kwetsbare) klanten is noodzakelijk, op maat van de klant.**

NETBEHEERDER – elektriciteit

Algemeen

HOOFDSTUK III. Budgetmeter elektriciteit

Afdeling I. Plaatsen, inschakelen en uitschakelen van de budgetmeter voor elektriciteit bij wanbetaling ten opzichte van de elektriciteitsdistributienetbeheerder

Artikel 5.3.1.

Voorafbetalingsfunctie actief onmiddellijk na DROP.

Eenzijds niet-akkoord: Je moet mensen eerst de kans geven om hun voorschotfacturen te betalen. Anderzijds wordt het wel als een voordeel gezien dat je geen schulden opbouwt.

Voorstel: Onmiddellijke inschakeling op vrijwillige basis, en verplichte plaatsing na twee onbetaalde facturen (herinneringsbrief + ingebrekestelling + herinneringsbrief + ingebrekestelling).

Daarnaast zou iemand de activering van de voorafbetalingsfunctie moeten kunnen laten uitstellen als kan aangetoond worden dat de schulden in de toekomst betaald kunnen worden. Dit bijvoorbeeld voor personen die werkloos geworden zijn of in schuldbemiddeling zitten en op hun uitkering wachten.

Probleem is dat de drempel om naar het OCMW te gaan zeer hoog ligt. Daarnaast is niet iedereen even gedisciplineerd om zijn schulden nadien te betalen + leveranciers kunnen misschien interest vragen?

Tegenargument: mensen moeten de vrijheid hebben om al of niet voor de voorafbetalingsfunctie te kiezen. <-> Er worden geen schulden opgebouwd bij Fluvius, dus je kan op elk moment terugkeren naar de commerciële markt. Er zijn mensen die wel een voorafbetalingsfunctie willen, maar anderen willen die niet. Mensen moeten de keuze hebben.

- **We weten dat sommige mensen bij de netbeheerder blijven, ook al zijn ze schuldenvrij, om te kunnen gebruik maken van de voorafbetalingsfunctie. Het geeft een gevoel van controle en veiligheid. Anderzijds willen sommige mensen geen voorafbetalingsfunctie omdat ze schrik hebben van de 'naakte budgetmeter' die op de loer ligt: geen oplading, geen energie.**
- **Daarom stellen we voor dat na de drop de klant ervoor kan kiezen dat ofwel de voorafbetalingsfunctie onmiddellijk geactiveerd wordt ofwel dat hij/zij via voorschotfacturen betaalt. De keuze ligt bij de klant.**
- **Als de klant 1 factuur gedurende 102 dagen niet betaalt, krijgt hij de voorafbetalingsfunctie. Als de klant in tussentijd je 2de factuur niet betaalt, krijgt hij na 15 dagen activering van de voorafbetalingsfunctie.**
- **Bij verhuis naar een nieuw adres, mag Fluvius onmiddellijk voorafbetalingsfunctie activeren, als de klant die op het vorige adres al had.**
- **Goede communicatie over de activering van de voorafbetalingsfunctie en degelijke toelichting over de werking ervan blijft cruciaal.**
- **Een beknopte en duidelijke handleiding en actieve ondersteuning moet aangeboden worden door de netbeheerder.**

Geen homedisplay meer. Wel moet Fluvius app ontwikkelen om via smartphone de toegang tot het online platform klantvriendelijker te maken.

Dit zijn de communicatiemiddelen die momenteel bestaan in functie van de voorafbetalingsfunctie:

Voor klanten die over internet beschikken:

- Via webportaal 'mijndigitalebudgetmeter.be'

Voor klanten die niet over internet beschikken

- Digitale budgetmeterlijn Spraakcomputer

Klant kan gratis bellen naar 0800 95 608 om onderstaande info te raadplegen (klant moet code met 13 cijfers opgeven):

- Huidig actief saldo (en status meter)
- Eventuele schuld
- Datum en bedrag van de laatste betaling

- SMS communicatie

Klant kan bellen naar 078 35 35 24 om budgetmeter-meldingen via SMS te activeren. Klant kan dan volgende meldingen gratis ontvangen:

- Betaling ontvangen
- Saldo bij opgebruikt (= 5 euro grens)
- Inschakelen noodkrediet
- Inschakelen 10 ampère
- Afschakeling en herinschakeling meter

Voor klanten die niet beschikken over internet, GSM, telefoontoestel: zogenaamde home-display

- GSM-toestel zonder belkrediet

Men kan enkel bellen naar voorgeprogrammeerde nummers: spraakcomputer, gratis Fluvius-nummers, noodnummer.

Hoe aanvragen?

Klant maakt zelf nood aan Fluvius-GSM kenbaar via een Fluvius-kantenkantoor

Klantenkantoor-medewerkers peilen naar werkelijke nood van Fluvius-GSM bij de klant

De digitale kloof mag niet onderschat worden. Zeker bij mensen met beperkte financiële middelen is deze reëel. Voor levensnoodzakelijke zaken zoals elektriciteit mogen mensen niet afhankelijk zijn van digitale communicatie.

- **Het ontwikkelen van een app is geen volledige oplossing, omdat zeker niet alle klanten over een smartphone beschikken. We ondersteunen daarom het kanaal met 0800-nummer ten volle, dat een belangrijke en laagdrempelige toegangspoort betekent.**
- **Fluvius wil de laatste mogelijkheid (gsm-toestel zonder belkrediet) afschaffen omdat er slechts één klant van gebruik maakte. Het is de vraag of dit komt door de bijna afwezigheid van de behoefte of door het niet bekend maken van dit communicatiemiddel. We vragen dat deze communicatiemogelijkheid behouden blijft en voldoende bekend gemaakt wordt.**

Plaatsing autonome stroombegrenzers voorlopig behouden, maar zoeken hoe plaatsing van digitale meters kan afdwongen worden.

Het lijkt ons niet eerlijk dat klanten gedwongen worden tot beperkt vermogen en niet de mogelijkheid hebben de voorafbetalingsfunctie te gebruiken, doordat er niet voldoende ruimte is om de digitale meters te plaatsen.

- **Wij vragen dat er zo snel mogelijk een oplossing komt door een kleiner model digitale meter te ontwikkelen. Tot deze oplossing er is, mogen er geen stroombegrenzers meer worden geplaatst en moeten alle actieve stroombegrenzers worden weggenomen.**

Onderzoeken hoe collectieve meters vervangen kunnen worden door meters per wooneenheid.

- **De verplichting voor meters per wooneenheid moet er dringend komen. Het dient opgenomen te worden in de voorwaarden om een woning te verhuren. Het is belangrijk dit niet alleen te onderzoeken, maar ook te realiseren. We willen hier wijzen op de bestaande verplichting dat er per domicilie/woonst een bel moet zijn, een brievenbus, ... dus ook energiemeters en een watermeter. Het zou interessant zijn om te bekijken welke maatregelen hierrond in de andere gewesten zijn genomen, en de evaluatie ervan.**

Noodkrediet : 50 euro i.p.v.200 kWh.

Het is belangrijk dat mensen recht hebben op een bepaald volume elektriciteit. 200 kWh zou gegarandeerd moeten zijn. Je kan communiceren dat dat 50 euro is, maar het opgegeven volume moet gegarandeerd blijven. Het bedrag dient ook mee te evolueren met de marktprijzen.

- **Garantie van het volume en verankering in het energiebesluit, ook als Fluvius het bedrag vermeldt. Het mag nooit zo zijn dat de vermelding in euro's het gevolg heeft dat men onder het vooropgesteld volume zakt.**

- Gezien de prijsstijgingen vragen we dat het noodkrediet voor elektriciteit wordt opgetrokken naar 280 kWh.

Afdeling II. Minimale levering van elektriciteit.

Artikel 5.3.6.

10 ampère verhogen ? hoe hoog ? voor- en nadelen ?

De 10 ampère is op zich geen instrument om het stroomverbruik te beperken. Als je je verbruik spreidt, verbruik je niet minder. Je kan met 10 ampère leven, maar het verbruik spreiden brengt veel stress met zich mee, in alle huishoudens, en des te meer in een gezin met kinderen.

Om schuldopbouw tegen te gaan, pleiten we er voor de 10 ampère te behouden, behoudens enkele uitzonderingen.

- De situatie van gezinnen die elektrisch verwarmen of mensen die toestellen gebruiken, noodzakelijk voor de gezondheid (bijv. nierdialysetoestel) dient apart bekeken te worden.
- Voorzien van 10 ampère voor huishouden zonder kinderen en 16 ampère bij gezinnen met inwonende kinderen.
- Eerst voorzien van 16 ampère gedurende 14 dagen, als tussenstap, en daarna vermindering naar 10 ampère.

Afdeling III. Het opladen van de budgetmeter voor elektriciteit.

Afdeling IV. Uitschakelen en herinschakelen van de stroombegrenzer in de budgetmeter voor elektriciteit.

Artikel 5.3.11.

Terug inschakelen van 10 ampère, na 'naakte budgetmeter'.

Nu: na betaling van 50 % van de schuld.

Voorstel: 10 ampère inschakelen als de schuld kleiner is dan 150 euro.

- Hanteer beide criteria om de 10 ampère terug in te schakelen: of de schuld is onder de 150 euro gedaald of schuld is met 50 % gedaald. Je biedt zo perspectief aan mensen. Binnen de realiteit van de digitale meters, dient dit automatisch en proactief te gebeuren en niet op vraag.

Artikel 5.3.12.

- De inhoud van dit artikel wordt bepaald door de keuze om al of niet de voorafbetalingsfunctie onmiddellijk te activeren na de drop. Bij onmiddellijke activering zal er zelden of nooit een hoge schuld kunnen ontstaan, maar zal men snel het noodkrediet moeten gebruiken.

§ 1. Voor niet-betaald elektriciteitsverbruik en voor de kosten die gerelateerd zijn aan onbetaalde verbruiksfacturen voor elektriciteit voor een bedrag vanaf 500 euro, geleverd door DNB, voordat de voorafbetalingsfunctie in de elektriciteitsmeter werd geactiveerd, zal de DNB een dossier indienen bij

de lokale adviescommissie. Het dossier zal niet worden ingediend als met de klant een afspraak tot stand kwam om de betaling van de schuld te regelen.

➤ **Akkoord.**

§ 2. Voor niet-betaald elektriciteitsverbruik en voor de kosten die gerelateerd zijn aan onbetaalde verbruiksfacturen voor elektriciteit tot een bedrag van 500 euro, geleverd door de DNB, voordat de voorafbetalingsfunctie in de elektriciteitsmeter werd geactiveerd, kan de DNB in de elektriciteitsmeter een afbetalingsplan activeren dat de schuld afbouwt met 5 euro per week.

➤ **Tot nu bedroeg de grens 750 euro i.p.v. 500. Dit kan een gevolg hebben in twee richtingen : ofwel dezelfde periode behouden aan een lager bedrag OF hetzelfde bedrag (5 euro) behouden met een afbetaalplan op kortere termijn. De klant moet dit zelf kunnen kiezen!**

De DNB brengt de huishoudelijke afnemer minstens dertig kalenderdagen voor het begin van dit afbetalingsplan **via een door de huishoudelijk elektriciteitsafnemer zelfgekozen communicatiemiddel of** per brief op de hoogte. In de brief vermeldt de DNB dat de huishoudelijke afnemer de mogelijkheid heeft om tot vijf dagen voor het vastgestelde begin van het afbetalingsplan contact kan opnemen met de DNB om een andere regeling voor de betaling van de schulden uit te werken **of een ander afbetaalbedrag per week voor te stellen.**

➤ **Akkoord.**

§ 3. Ook als de huishoudelijke afnemer de budgetmeter voor elektriciteit niet tijdig of onvoldoende oplaadt en het verbruikskrediet in de budgetmeter voor elektriciteit negatief wordt, loopt het afbetalingsplan voor 5 euro per week verder.

Bij het opladen van de budgetmeter voor elektriciteit kan dan **35 %** van het opgeladen bedrag gebruikt worden voor de betaling van niet-betaald elektriciteitsverbruik en van de kosten die gerelateerd zijn aan onbetaalde verbruiksfacturen voor elektriciteit, zoals geregeld werd via het geactiveerde afbetalingsplan, vermeld in paragraaf 2 en voor zover dat van toepassing is, voor het verbruikte deel van het hulpkrediet, vermeld in artikel 5.3.1, § 6, en voor het verbruik van de minimale levering, vermeld in artikel 5.3.5 en 5.3.6.

➤ **Akkoord.**

De DNB biedt de huishoudelijke afnemer de mogelijkheid vrijwillig na afspraak bedragen op te laden die 100 % naar de afbouw van schulden kunnen gaan.

➤ **Akkoord, indien het telkens op uitdrukkelijke vraag van de klant is.**

NETBEHEERDER – aardgas

Noodkrediet : 70 euro.

- Zoals bij elektriciteit dient het volume gegarandeerd te worden en in het energiebesluit verankerd worden, ook als Fluvius het bedrag vermeldt. Het mag nooit zo zijn dat de vermelding in euro's het gevolg heeft dat men onder het vooropgesteld volume zakt.

Is het volume nog voldoende?

Voor aardgas wordt de voorafbetalingsfunctie geactiveerd na 20 dagen en NIET na 60 dagen.

- Akkoord dat dit na 20 dagen gebeurt.

NETBEHEERDER – elektriciteit en aardgas

Schuldafbouw

Wat boven 50 euro wordt opgeladen gaat NIET naar schuldafbouw. Vrijwillige bijkomende aflossing van schulden mogelijk maken.

- Akkoord. De klant kan zelf bepalen en aangeven dat er een hoger bedrag naar schuldafbouw kan gaan.

Bij gebruik van het noodkrediet gaat 35% van de oplading naar de schuldafbouw.

- Akkoord.

Hoogte van het schuldbedrag dat als grens dient om een dossier bij de LAC in te dienen: verlagen van 750 euro naar 500.

- Akkoord, maar per energiebron.

Netbeheerder contacteert niet-beschermde klanten, die twee maanden schuldenvrij zijn, om hen aan te sporen terug naar de vrije markt te gaan.

- Aansporen ja, verplichten niet.

Afsluiten in de winterperiode. Nu drie maanden van 1 december tot eind februari.

Verlengen ? Voor- en nadelen ?

In de praktijk besliste de minister voor energie de laatste jaren dat de winterperiode met één maand verlengd zou worden.

- Ondanks de kans op schuldopbouw: één maand verlengen (maart). En de minister heeft de mogelijkheid om te verlengen en april er bij te nemen.

Netbeheerder contacteert niet-beschermde klanten die 2 maanden schuldenvrij zijn en wijst op terugkeer naar de commerciële markt.

- Akkoord, maar de netbeheerder moet aanraden, niet verplichten.

Bijkomend voorstel: tijdelijk verlaagd tarief bij de netbeheerder

Samenlevingsopbouw, het Netwerk tegen Armoede, en het Interfederaal Steunpunt tot bestrijding van armoede stellen voor dat, als klanten na de drop bij de netbeheerder terecht komen, zij minstens 6 maanden beleverd worden door de netbeheerder aan een beduidend lager tarief dan het 'ontradingstarief'⁶. Dit zal de klanten de kans geven om sneller de opgebouwde schuld bij de commerciële leverancier terug te betalen. We vragen dit verder te bekijken, in functie van de kortere termijn waarbinnen de klant bij de netbeheerder terecht komt.

Besluit

We willen bij wijze van besluit het belang van deze armoedetoets onderstrepen en het kabinet en administratie danken voor de mogelijkheid tot inbreng. We hopen dat de aangehaalde elementen kunnen leiden tot aanpassingen van de voorliggende tekst 'Optimalisatie sociale openbardienstverplichtingen in het kader van de uitrol van de digitale meter' (07/07/21).

Deze bijdrage is tot stand gekomen binnen een krappe timing, en kon gerealiseerd worden dankzij de grote inzet en investering van mensen in armoede om aan de bijeenkomsten deel te nemen, dit in COVID-19-omstandigheden.

De invoering van de digitale meters heeft een belangrijke impact voor het leven van mensen in armoede. We gaven in onze bijdrage bij de vorige armoedetoets van 2017 reeds mogelijke effecten aan.

Het is in elk geval positief dat we dit proces van *ex ante* evaluatie – een armoedetoets – hebben kunnen doorlopen. Deze elementen – en ook uit eerste armoedetoets – kunnen gebruikt worden voor een *ex post* evaluatie, na maximaal twee jaar uitvoering, ingeschreven in het energiebesluit, en met betrokkenheid van mensen in armoede en andere actoren. Het is belangrijk om hiervoor reeds nu indicatoren en criteria voor evaluatie af te spreken.

Het recht op energie dient het kader te vormen voor het beleid, de uitvoering en de evaluatie ervan. Want kunnen beschikken over energie is essentieel voor een menswaardig bestaan.

⁶ Zie ook de eerdere bespreking in het stakeholdersoverleg, vermeld in tekst 'Optimalisatie sociale openbardienstverplichtingen in het kader van de uitrol van de digitale meter' (07/07/21), p. 25.